

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ Γ' ΕΠΑ.Λ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A.1. Λάθος
- A.2. Σωστό
- A.3. Σωστό
- A.4. Λάθος
- A.5. Λάθος
- A.6. γ
- A.7. β

ΘΕΜΑ Β

B.1. α) Σχολικό βιβλίο σελ. 164:

Η φάση της κρίσης

Η τάση για αύξηση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης. Αρχίζουν τώρα να εμφανίζονται “στενότητες”, δηλ. ελλείψεις, αρχικά σε ορισμένες κατηγορίες εξειδικευμένης εργασίας και αργότερα σε εργατικό δυναμικό γενικά. Η αύξηση της παραγωγής γίνεται δυσκολότερη, το κόστος αυξάνεται και η αύξηση των τιμών γενικεύεται. Η οικονομία βρίσκεται στην κορυφή του κύκλου, δηλαδή στο τελευταίο στάδιο της ανοδικής της πορείας.

Σε αυτό το στάδιο η οικονομία είναι πιο ευαίσθητη και περισσότερο ευάλωτη στους διάφορους παράγοντες που μπορούν να ανακόψουν την ανοδική πορεία της. Αν αυτό συμβεί, τότε επέρχεται κρίση, η οικονομία έχει ξεπεράσει το ανώτατο σημείο και εισέρχεται στη φάση της καθόδου.

β) Σχολικό βιβλίο σελ. 169-170:

Εποχιακή ανεργία: Πολλές επιχειρήσεις, όπως, για παράδειγμα, οι αγροτικές και οι τουριστικές, παρουσιάζουν συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές της παραγωγής συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και, συνεπώς, από μεταβολές της ανεργίας. Αυτή η ανεργία ονομάζεται εποχιακή. Χαρακτηριστικό της εποχιακής ανεργίας είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας.

Ανεργία Ανεπαρκούς Ζήτησης: Η ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης, ονομαζόμενη και κεϋνσιανή ανεργία, είναι εκείνη που προέρχεται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στις φάσεις της καθόδου και της ύφεσης του οικονομικού κύκλου. Πρόκειται, δηλαδή, για αδυναμία της συνολικής ζήτησης της οικονομίας να απορροφήσει τη συνολική προσφορά εργατικού δυναμικού. Η ανεργία αυτή έχει κυκλικό χαρακτήρα, δηλαδή επαναλαμβάνεται, και η διάρκειά της εξαρτάται από τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου.

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1. Αφού το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Φ μεταξύ των συνδυασμών Β και Γ εκφράζεται με θυσία 6 μονάδων του αγαθού Ω , καθώς παράγονται 3 μονάδες του Φ , τότε $K.E_{\Phi_{B \rightarrow \Gamma}} = \frac{\Delta\Omega}{\Delta\Phi} = \frac{6}{3} = 2$.

Αφού το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ω μεταξύ των συνδυασμών Γ και Δ εκφράζεται με θυσία 2 μονάδων του αγαθού Φ καθώς παράγονται 8 μονάδες του αγαθού Ω , τότε $K.E_{\Omega_{\Delta \rightarrow \Gamma}} = \frac{\Delta\Phi}{\Delta\Omega} = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}$.

Άρα:

$$K.E_{\Omega_{\Delta \rightarrow \Gamma}} = \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{\Phi_{\Delta} - 500}{1200 - 0} = \frac{1}{4} \Rightarrow \Phi_{\Delta} = 800, K.E_{\Phi_{\Gamma \rightarrow \Delta}} = \frac{1}{K.E_{\Omega_{\Delta \rightarrow \Gamma}}} \Rightarrow K.E_{\Phi_{\Gamma \rightarrow \Delta}} = 4$$

$$K.E_{\Phi_{B \rightarrow \Gamma}} = 2 \Rightarrow \frac{\Omega_B - 1200}{500 - 200} = 2 \Rightarrow \Omega_B = 1800, K.E_{\Omega_{\Gamma \rightarrow B}} = \frac{1}{K.E_{\Phi_{B \rightarrow \Gamma}}} \Rightarrow K.E_{\Omega_{\Gamma \rightarrow B}} = \frac{1}{2}$$

$$K.E_{\Phi_{A \rightarrow B}} = \frac{2000 - 1800}{200 - 0} \Rightarrow K.E_{\Phi_{A \rightarrow B}} = 1, K.E_{\Omega_{B \rightarrow A}} = \frac{200 - 0}{2000 - 1800} \Rightarrow K.E_{\Omega_{B \rightarrow A}} = 1.$$

Ο πίνακας συμπληρωμένος είναι:

Συνδυασμοί	Αγαθό Φ	Αγαθό Ω	Κόστος ευκαιρίας του Φ σε όρους Ω	Κόστος ευκαιρίας του Ω σε όρους Φ
A	0	2000		
			1	1
B	200	1800		
			2	1/2
Γ	500	1200		
			4	1/4
Δ	800	0		

Γ.2. $P(\Phi=150, \Omega=1810)$

Για $\Phi=150$ θα έχουμε:

Συνδυασμοί	Αγαθό Φ	Αγαθό Ω	Κόστος ευκαιρίας του Φ σε όρους Ω
A	0	2000	
	150	Ω_{\max}	1
B	200	1800	

$$\text{Άρα } K.E_{\Phi_{A \rightarrow B}} = 1 \Rightarrow \frac{\Omega_{\max} - 1800}{200 - 150} = 1 \Rightarrow \Omega_{\max} = 1850.$$

Συμπεραίνουμε ότι ο συνδυασμός P είναι εφικτός αλλά όχι μέγιστος.

Γ.3. Αν η οικονομία παράγει τον μέγιστο συνδυασμό $\Lambda(\Phi=400, \Omega=1.400)$ και μειώσει την παραγωγή του Ω κατά 50%, τότε θα παράγει $\Omega=700$.

Για $\Omega = 700$ θα έχουμε:

Συνδυασμοί	Αγαθό Φ	Αγαθό Ω	Κόστος ευκαιρίας του Φ σε όρους Ω
Γ	500	1200	
	Φ_{TEA}	700	4
Δ	800	0	

$$\text{Άρα } K.E_{\Phi \rightarrow \Delta} = 4 \Rightarrow \frac{1200 - 700}{\Phi_{TEA} - 500} = 4 \Rightarrow \Phi_{TEA} = 625.$$

Συνεπώς η παραγωγή του Φ θα αυξηθεί από 400 σε 625 μονάδες, δηλαδή κατά 225 μονάδες.

Γ.4. Η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που είναι δυνατό να παραχθούν σε μια οικονομία για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1. Το σύνολο των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού θα είναι

$$\text{Σύνολο Δαπανών} = 320.000 + 400.000 + 380.000 + 500.000 = 1.600.000 \text{ €}$$

Αφού ο προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός κατά 550.000 €, τότε

$$\text{Σύνολο Εσόδων} = 1.600.000 - 550.000 = 1.050.000 \text{ €}.$$

Άρα Υπόλοιπα Έσοδα = $1.050.000 - (240.000 + 320.000 + 340.000) = 150.000 \text{ €}$.

Ο πίνακας συμπληρωμένος είναι:

Κρατικός Προϋπολογισμός Έτους 2021	
Έσοδα	σε ευρώ
Φόροι Εισοδήματος	240.000
Φόροι Περιουσίας	320.000
Φόροι Δαπάνης	340.000
Υπόλοιπα Έσοδα	150.000
Σύνολο Εσόδων	1.050.000
Δαπάνες	σε ευρώ
Δαπάνες για Παιδεία	320.000
Δαπάνες για Ασφάλεια	400.000
Δαπάνες για Υγεία	380.000
Δαπάνες για Επενδύσεις	500.000
Σύνολο Δαπανών	1.600.000

Δ.2. Για το 2022 έχουμε:

- δαπάνες για την Παιδεία 352.000 €
- δαπάνες για την Ασφάλεια 200.000 € (μειώθηκαν στο μισό)
- δαπάνες για την Υγεία 190.000 € (μειώθηκαν στο μισό)
- δαπάνες για Επενδύσεις 350.000 € (μειώθηκαν κατά 30 %)
- Συνολικά Έσοδα 1.365.000 € (αυξήθηκαν κατά 30 %)

Άρα το σύνολο των δαπανών θα είναι 1.092.000 €.

Αφού τα έσοδα υπερβαίνουν τις δαπάνες, ο προϋπολογισμός θα είναι πλεονασματικός κατά $1.365.000 - 1.092.000 = 273.000 \text{ €}$.

Δ.3.α) Στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό εντάσσονται:

- Παιδιά = $0,02 \cdot 2.000.000 = 40.000$
- Ασθενείς = 150.000
- Στρατιώτες = 300.000
- Ηλικιωμένοι = 250.000
- Άτομα που δεν επιθυμούν να εργαστούν = 125.000

Άρα ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός της οικονομίας είναι 865.000 άτομα.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός θα είναι: $2.000.000 - 865.000 = 1.135.000$ άτομα .

Αφού το ποσοστό ανεργίας είναι 6 %, τότε το πλήθος των ανέργων είναι

$$\frac{6}{100} \cdot 1.135.000 = 68.100 \text{ άτομα . Επομένως οι απασχολούμενοι θα είναι}$$

$$1.135.000 - 68.100 = 1.066.900 \text{ άτομα .}$$

β) Αφού απολύεται το 7 % των απασχολούμενων, οι άνεργοι θα αυξηθούν κατά 74.683 άτομα.

Άρα το νέο πλήθος των ανέργων θα είναι 142.783 άτομα.

$$\text{Συνεπώς το ποσοστό ανεργίας θα γίνει: Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{142.783}{1.135.000} \cdot 100 \% = 12,58 \%$$

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

Τσαλίκης Δημήτρης, Οικονομολόγος